

نوزادان زیر یک سال هیچ چیزی را فراموش نمی‌کنند

نتایج تحقیق جدیدی نشان می‌دهد نوزادان و خردسالان زیر یک سال می‌توانند حتی کسانی را که فقط یکبار در زندگی خود دیده‌اند به یاد بیاورند، البته این یادآوری از نوع خودآگاه نیست.

نتایج تحقیق جدیدی نشان می‌دهد نوزادان و خردسالان زیر یک سال می‌توانند حتی کسانی را که فقط یکبار در زندگی خود دیده‌اند به یاد بیاورند، البته این یادآوری از نوع خودآگاه نیست.

پرستار خوش مشرب و خنده‌رویی برای تزریق نوزاد 6 ماهه وارد اتاق می‌شود و کودک با دیدن او بی‌درنگ لبانش را جمع می‌کند و حالت گریه به خود می‌گیرد. پرستار خطاب به مادر کودک می‌گوید: «متاسفم. بچه شما از دفعه آخری که واکسن او را تزریق کردم مرا به یاد می‌آورد.»

احتمالا مادر حرف پرستار را جدی نمی‌گیرد، چرا که مطمئن است نوزادش نمی‌تواند چیزی را که مربوط به دو ماه پیش است به یاد بیاورد، خصوصا کسی را که فقط یک بار صورتش را دیده و آن دیدار هم با خاطره تزریقی دردناک همراه بوده باشد. اما تحقیقات جدید، طرز فکر مادران در مورد حافظه کودکان به شدت تحت تاثیر قرار خواهد داد.

اخیرا محققان دانمارکی آزمایش ساده و در عین حال فوق‌العاده‌ای را انجام داده‌اند. آنها فهرستی از خانواده‌هایی در اختیار داشتند که وقتی کودکان‌شان کمتر از یک سال سن داشتند، در انجام مطالعه‌ای شرکت داشتند. این مطالعه توسط عثمان سکولد کینگو و یکی از همکارانش انجام شده بود که تقریبا هم سن و سال یکدیگرند. این دو مرد همان کودکان را در سه و نیم سالگی باز گرداندند و به تماشای دو نمایش از همان آزمایشی که در یک‌سالگی دیده بودند، نشاندهند: یکی با بازی آزمایشگری که او را دیده بودند، و نمایش دیگر توسط آزمایشگر دوم انجام شد که کودکان تا کنون او را ندیده بودند.

محققان حرکات چشم کودکان را در حالی که به دو نمایشگر نگاه می‌کردند دنبال کردند. کودکان در نهایت به نحوی کاملا مشخص به چهره‌ای خیره می‌شدند که قبلا ندیده بودند. این رفتار اصطلاحا «ترجیح تازگی» نامیده می‌شود: نگاه انسان به چیزهای تازه و نو نسبت به چیزی که مداوم و هر روز آن را می‌بیند، طولانی‌تر است. نتیجه تحقیق در مجله آگاهی و شناخت منتشر شده است.

کینگو می‌گوید: «دلیل ما برای انجام مطالعه مذکور این بود که پدیده فراموشی و ضعف حافظه دوران کودکی هنوز به صورت یک راز باقی مانده است. اشخاص بالغ به سختی حوادث ابتدای زندگی خود را به یاد می‌آورند، حتی با وجود آنکه می‌دانیم بعضی چیزها را از زمان نوزادی با خود همراه می‌آوریم.»

اگرچه مطالعات پیشین توانایی کودکان را در به خاطر آوردن انسان‌هایی که در سال‌های اول زندگی با آنها سر و کار دارند (مانند مربی مهدکودک) ثابت کرده است؛ اما این مطالعه برای اولین بار نشان داد که آنها به طور قطع کسی را که یک بار، آن هم سال‌ها قبل در مطالعه‌ای 45 دقیقه‌ای دیده بودند، به یاد آوردند.

اما حافظه همیشه در مسیر خودآگاه حرکت نمی‌کند. زمانی که آزمایشگرها از کودکان 3.5 ساله پرسیدند کدام مرد رو قبلا دیده‌اند، جواب‌های آنها چیزی بهتر از حدس‌های تصادفی و شانسی نبود. کینگو می‌گوید: «این مطالعه به ما نشان می‌دهد ما تحت تاثیر چیزهایی هستیم که قادر نیستیم آنها را به خاطر بیاوریم. کودکان در شناخت آدم‌هایی که قبلا دیده‌اند، بسیار سریع هستند، و خیلی سریع توجه به شخص جدید را آغاز می‌کنند.»

اینکه چه دلایلی باعث می‌شود کودکان شخصی را که فقط یکبار دیده‌اند به خاطر بیاورند موضوع این تحقیق نبود. با این وجود، کینگو و همکارش حدس‌هایی در این باره می‌زنند. کینگو می‌گوید: «گاهی اوقات استدلال می‌شود اینکه کودکان چیزی را به خاطر نمی‌آورند، باعث آسیب رسیدن به آنها نمی‌شود. این استدلال روش ساده‌ای برای دور زدن و دور ماندن از این واقعیت است که کودکان در یادآوری و بیان شفاهی به خوبی افراد بالغ نیستند. اما اهمیت زیادی دارد که تا جایی که می‌توانیم درباره حافظه ناخودآگاه در مقابل حافظه خودآگاه بدانیم. در این مطالعه به این واقعیت دست یافتیم که بی‌شک حافظه ناخودآگاه وجود دارد.»

پس شاید پرستاری که در ابتدای این نوشته به وی اشاره شد، می‌دانست در مورد چه چیزی صحبت می‌کند: نوزادان می‌توانند چهره‌ها را برای مدت زمانی قابل توجه به خاطر بیاورند.